український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 4 (18) * КВІТЕНЬ 1994

Два переступи вчинив первородний син мій Ізраїль: покинув мене, джерело живої води, і викопав собі криницю діряву, розп'яв мене на хресті, Варраву ж випросив собі і визволив.

На це небо вжахнулося і сонце сховало проміння.

Ти ж народе, не побоявся, але на смерть видав мене!

Отче Святий, прости їм, бо вони не знають що вчинили.

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Редактор
о. Василій Зінько, ЧСВВ

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир оо. Василіян
тел. 72-95-69

Підписано до друку 1. .04.94 р. Формат 70×100/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Ум. друк. арк. 5,2. Ум. фарбо-відб. 5,7. Облік.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 587.

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні 292310 Львівська обл. м. Жовква, вул. Василіанська, 8.

ЗМІСТ

Наміренння Апостольства
молитви на квітень 1
Святий Євтихій 2
Папа Іван Павло II навчає 3
Новини Апостольської столиці 5
Піст 6
І. Музичка
Перша школа 7
Олег Гринів
Митрополитова пересторога перед комунізмом 9
Бр. Левко Гірник
Архітектура Візантії 11
Інтерв'ю з Йозефом де Вольфом (Німеччина)
Ненависть до іноземців - це для нас чуже 13
Фоторепортаж
Становлення Хресної дороги в Підгірцях 16-17
Як то поляки любили "Польську віру"? 18
Слово до наших братів
Будьте одно..., щоб світ повірив... 19
Увага! - "Ми свідки Єгови!" 22
о. В. Зінько, ЧСВВ
Чинити правду, показати милість та співчуття 23
Любов Стефанишин
Бачити Господа перед собою 24
Володар Буженко
Шаблі в любові до ближніх 26
На захист лелеки 27
о. Янтух Ігнатій Теофор, ЧСВВ
Загублені в снігах 29
Слово Митрополита 31
Куток дитини 32

●Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.

●Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

Оце, Серце, що так дуже полюбило людей...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш в Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе Покровителю і Заступниче приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас.

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколає, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас.

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ:

ЗАГАЛЬНЕ: Наші молитви і пожертви духовні та дочасні звертаємо цього місяця на тему: священик - це Божа людина.

МІСІЙНЕ: Місійна праця може бути подвійна. Одна, коли християни намагаються поширити між нехристиянами Божу правду і віру в Господа Ісуса. А друга, коли то проводяться місійні подвиги, щоб закріпити та виробити в релігійних речах самих християн.

Помісні Церкви - це ніщо інше, як частини вселенської Церкви по різних краях та сторонах. От маємо грецьку чи білоруську церкву. Є і

наша українська та й німецька, є еспанська і другі.

Варта знати, що деякі Церкви, як от німецька дуже, гарно причинюється до місійного діла, бо висилають своїх трудівників-священиків, чернецтво і навіть мирян та й жертвують великі гроші на різні місійні потреби. От наприклад, майже всі машини, що ними користуються приходи та чернецтво в країнах третього світу, це дар німецьких або австрійських і голландських католиків. Не забути, що й швейцарці помагають. Одним словом в церквах німецької мови місійна діяльність є конкретною і цільовою.

Того на жаль немає між слов'янськими церквами. Щодо романських, то трохи краще, як от еспанська та італійська церкви показують досить оживлену місійну діяльність. При тій нагоді мусимо себе сильно вдарити в груди, що ми, українська помісна церква, потрапимо усім займатися та так мовно товкти воду в ступі, але не має наприклад одного місіонера в Караганду чи інші регіони східньої діаспори. Виняток становить українська церква в Бразилії, яка має своїх місійних активістів в Канаді, США і в Парагваї, Аргентині та й врешті і в самій Україні!

Заступник на квітень Св. Євтихій, архиєпископ Царгородський

СВЯТИЙ ЄВТИХІЙ

Народжéний 512 року у Фрігії виховувався малий Євтихій у домі свого праведного дідуся. На дванадцятім році батьки вислали його вчитися до Царгороду. Тут він глибоко перейнявшися духовними науками вирішив стати монахом. Перед тим його висвячено в ієреї. Мав тоді Євтихій 30 років, був зразковим монахом і невдовзі покликали його на архимандрита монастирів амасійської митрополії в Понті. За цісаря Юстиніяна на 5 вселенськім соборі цей архимандрит заступав недужого митрополита. На сороковім році життя, по смерті патріярха Мини, він стає патріярхом і головою п'ятого вселенського собору.

На тринадцятім році свого володіння прийшло до гострого зіткнення між цісарем і патріярхом. Євтихій спротивився фальшивій науці монофізитів. Вони вважали, що в Христі була лише одна природа, а не дві - Божа і людська. Юстиніян, цісар, скликавши собор неправовірних владик, і він позбавив Євтихія престола та засудив на вигнання. Згодом замкнено патріарха в монастирі, де він на молитві і пості пробув 12 літ. 577 року вернувся Євтихій на свій престол. Народ його щиро вітав і усі хотіли прийняти Причастя з його рук. Отак то відправа протяглася на шість годин.

Упокоївся у Господі цей патріярх в Томину неділю 6 квітня 582 року на сімдесятім році свого життя. Ще перед тим на Великдень відправив Службу Божу і запричащав увесь нарід. Захворів на пропасницю і в час хвороби відвідав його імператор Тиберій, якому Святий передрік скору смерть. Життєписець Святого зазначує, що Євтихій був простих звичаїв, але глибокої науки та великих дарувань душі і тіла. Наче другий патріярх Яків, давши всім благословення, передав свою душу Богові.

"З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати"
(Ів. 13,35).

"ДІМ БОЖИЙ – ПОКЛИКАНІ МАТИ ОДНЕ СЕРЦЕ Й ОДНУ ДУШУ"

Під таким заголовком проводиться цього року "Тиждень Молінь за Єдність християн".

Свої роздуми на цю тему Вселенський Архиєрей подав під час загальної авдієнції.

"Загальна тема святкувань "Тижня молінь за єдність християн" грунтується на словах записаних апостолом Лукою в Діяннях Апостолів: "Щоб громада вірних мала одне серце й одну душу, і ні один не називав своїм щось з того, що кому належало, але все в них було спільне" (Ді 4,32).

Ця "громада вірних", про яку говорить апостол Лука, становила першу християнську спільноту, тобто Церкву, яка власне покликана, щоб усі її члени мали одне серце й одну душу через спілкування в одній вірі, молитві й солідарності, щоб, таким чином, протистояти усьому тому, що в світі є лихого, зокрема непорозуміння, напруження, конфлікти та війни. Тимто, єдність християн не є якоюсь утопією, або есхатологічним ідеалом, але тривалим і конкретним покликанням учнів Христових, яке застосовується кожного дня в життя.

Мир можливий, але під умовою, що вся міжнародна спільнота, на всіх рівнях, матиме відвагу повністю взяти на себе зобов'язання шанувати людські та гуманітарні права, як також міжнародне право, на якому грунтується її власне існування.

Отож, необхідно дійти до загального навернення до миру. Для цієї мети будемо постити і молитися. Нехай же Господь, якому немає нічого неможливого, просвітить своїм Святим Духом уми всіх людей і поведе їх шляхами примирення, братерства і миру.

"Громада вірних мала одне серце й одну душу". В Діяннях Апостолів читаємо, що громада, яка постала в день П'ятидесятниці, складалася з вірних різного походження, мови і соціального становища, але "як вони молилися, затряслося те місце, де вони зібралися, і всі сповнилися Святим Духом, і сміло звіщали слово Боже" (Ді 4,31). Це означає, що то Святий Дух перетворив таку різнорідну громаду й об'єднав їх в одну спільноту, яка спільно молилася. перебувала в згоді й причасті - "одне серце", вони всі перебували в єдності, "одна душа", бо в них були ті самі бажання й прагнення. "Бог є любов", - каже апостол Іван (1,4.7). Тому не дивно, що характерною рисою учнів Христових є любов, як заявив сам Христос: "З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати" (Ів. 13,35).

Діяння Апостолів підкреслюють, що "все в них було спільне". Таким чином, наголошується солідарність між усіма членами першої християнської громади.

Дорогі Брати й Сестри! Кожного року ми роздумуємо над шляхами, які ведуть до єдности християн. Тому кожний, навіть найменший крок в цьому напрямку становить важливий здобуток, який заохочує віруючих та їх утверджує у довір'ї до Господа, що Він не відмовляє своєї ласки для осягнення повної єдности християн.

Досвід свідчить, що так званий "діялог любови", що завжди необхідний для християнської спільноти, в дійсності допоміг усім учням Христовим почутись близькими одні до одних, як годиться тим, яких Хрещення вчинило братьми. Зокрема він сприяв "богословському діялогові", який скерований до того, щоб висвітлити вимоги церковної спільноти. Між тими знаками поступу екуменічного діалогу, визначне місце займає той, що відбувся минулого року, тобто п'ята конференція Комісії "Віра і Конституція" Екуменічної Ради Церков, яка відбулася в Сантіяго-де-Компостелла від 3 до 14 серпня 1993 року, під гаслом: "На шляху спілкування у вірі, житті й свідченні". В цій конференції перший раз, з повним титулом, як члени з активним голосом, взяли участь представники католицької Церкви.

Постійне змагання до єдности християн треба грунтувати на второпному діялогові, пильних студіях, братніх зустрічах, з увагою, зверненою до Господа, який бажає "щоб усі були одно, щоб світ увірував" (Ів 17,21)".

Отож, Вселенський Архиєрей закликає до молитви, щоб дух діялогу на шляху до єдности й любови керував католиками і православними, зокрема в тих регіонах, де вони живуть разом, і таким чином закріплювалася згода, пастирська співпраця і спільне свідчення одної віри.

■

Радіо Ватикан: Відколи існує християнство, спорудження церкви, ніколи не вважалось чисто технічною справою, але виявом віри, творчого духа і навіть святої гордості громади, яка бажала спорудити для Бога і для себе найгідніший, найкращий храм, у якому можна було б прославляти Господа. Могло б, на перший погляд, здаватись, що Рим, який називають "містом тисячі церков", не відчуває потреби у нових Божих храмах. Але, це тільки на перший погляд, бо всі вони зосереджені у центральній, історичній частині міста, а Рим тепер розрісся безліччю периферійних кварталів, де немає церков. І тому католицька Церква Риму поставила перед собою велике завдання: щоб задовольнити духовні потреби сотень тисяч віруючих, до 2000 року спорудити у Вічному Місті 50 церков (в дійсності їх буде навіть і більше, а саме 52). Ці Божі святині стануть наявним результатом ювілейного року, яким починається нове тисячоліття християнства.

В Римі створено спеціальний комітет "50 церков для Риму 2000 року", який займається координацією цих будов та організовує різні благодійні вистави та концерти, щоб зібрати кошти, необхідні для їхнього спорудження.

■

Радіо Ватикан: Чеський уряд створив спеціальну комісію, яка вивчає способи й можливості повернення католицькій Церкві власностей, які були сконфісковані комуністичним режимом у лютому 1948 року. Слід відзначити, що урядова коаліція, до якої входять 4 партії, не має однозгідності щодо цієї проблеми. Вартість власностей, які належали до католицької Церкви, не враховуючи майже 3000 будинків, оцінена тепер на понад 2 мільярди доларів.

■

Радіо Ватикан: Отець Германе Шалук, Головний Настоятель Чину Братів Францісканців Менших, щойно повернувся з Хорватії, де відвідав їхні монастирі та семінарії та особисто ознайомився із ситуацією у колишній Югославії. Задля воєнних дій йому не вдалося відвідати Сараєво та інші місцевості Боснії-Герцеговини, де знаходиться коло 650-ти францісканців, які, не зважаючи на небезпеки, і далі продовжують надавати духовну і гуманітарну допомогу страждаючому населенню, поділяючи з усіма недолю, а навіть і смерть (як знаємо уже було вбито кілька отців-францісканців). Головний Настоятель Францісканців звернувся до всіх францісканців у світі із закликом підтримати день посту і молитви за мир, призначений Папою, щоб виблагати у Господа миру для світу та примирення людських сердець, зокрема у стосунках між різними етнічними групами та визнавцями різних релігій.

■

Радіо Ватикан: "Діалог - це найвідповідніший засіб для розв'язки трудних питань, чи то з богословського, чи з практичного боку, прямуючи до повної єдності християн, зокрема для зміцнення стосунків між католиками й православними" - сказав Папа Іван Павло II, приймаючи учасників Наради представників католицької Церкви візантійського обряду в Румунії, які відбувались у Візантії. В нарадах взяли участь румунські греко-католицькі єпископи, апостольський Нунцій, представники чернечих чинів та деякі члени Римської Курії. Наради були присвячені важливим сучасним душпастирським питанням в Румунії.

ПІСТ

Чи думаєш, що стародавність посту я виводжу від початків Закону? Він старший від Закону! Піст - це не новітній винахід, але скарб по батьках! Все, що давнє, гідне похвали! Пошануй же стародавність посту! Він такий давній, як саме людство. Він приписаний ще в раю. Адам дістав цю першу заповідь: "З дерева ж пізнання добра і зла не їстимеш" (Бут. 2,17). Це "не їстимеш" - то ж приказ посту і здержливости. Якщо б Єва була постила на овоч дерева того, ми тепер не мусіли б постити... Нас зранив гріх і ми мусимо лікуватися покутою. Покута ж без посту безвартісна...

За свій піст Мойсей дістав Закон Божий, писаний Божим пальцем на таблиці. І як його піст на горі дав нам закон, так знову на долині обжирство привело людей до ідолопоклонства...

Що ж так понизило Ісава, що зробило його рабом брата? Чи не одна страва, за яку він продав своє первородство? І навпаки, чи не молитва з постом дала матері Самуїла?. Що ж зробило великого борця Самсона непереможним? Чи не піст, що в нім він почався в лоні матері? (Суд. 13). Піст його зродив, піст його викормив, постом він змужнів, тим постом, що його наказав матері його Ангел...

Піст це вірний сторож душі, вірний товариш тіла, оружжя тих, що завзято борються, вишкіл для атлета. Він проганяє спокуси, намащує до побожности, робить себе другом поміркованости, віддає себе збереженню чистоти. На війнах він дає мужність, а в мирі заправляє до спокою. Він робить християнина святим... Піст заносить молитву до неба, немов крилами стає для неї до лету вгору. Піст - пріріст домів, мати здоров'я, вихователь молоді, окраса старців, добрий супутник, вірний друг дому для подругів...

Уважай, щоб, погорджуючи тепер водою, не зітхав пізніше за краплиною, як той багач. Ніхто ще не впився водою. Нікого ще й ніколи не боліла голова

від води. Ще ніхто з тих, що п'є воду, не потребував чужих ніг. Нікому не відіймило рук від пиття води...

Одначе, не шукай користей тільки в самому стриманні від страв! Правдивий піст - це усунення гріхів. "Усувай усяке братання з неправдою" (Іс. 58,6). Подаруй ближньому образу... Не їси м'яса, але пожираєш брата. Стримуєшся від вина, але не поконуєш своєї зарозумілости... Гнів - це пияцтво душі, бо він її приголомшує подібно як вино.

Св. Василій Великий "Про піст".

І. Музичка

ПЕРША ШКОЛА

Свобода - то одна з найбільших цінностей і прикмет людського "я", а, нажаль, сучасні суспільства думають, що тією дорогою перлою може бавитись кожний. В наші часи кинулось навмання те гасло про свободу кожному, але ні в родині, ні в школі, ні де-інде не відбувається підготовка, як з тією великою цінністю жити, як її уживати. Уживають її молоді люди радше, щоб нерозумно висмикнутись від всякої власті і керми, між тим і родинної. В ім'я "свободи" молоді люди відкидають батьківський авторитет і батьківську руку, що провадить... Це є парадокс наших часів і нерозумно поставленого поняття про свободу.

СУЧАСНІ ТРУДНОЩІ

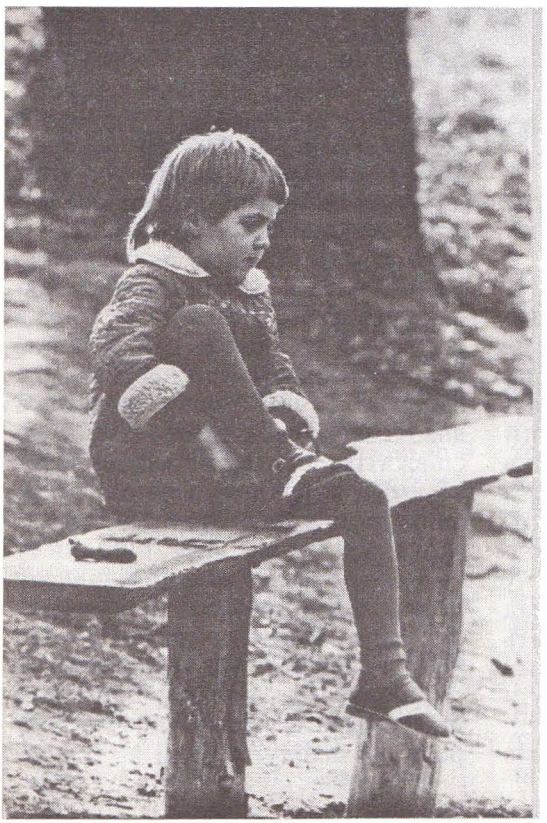

Погляньмо тепер на сучасність, на наші часи. Нині під багатьма оглядами родинні відносини покращали і дали можливість краще виховати дітей, ніж колись: помешкання, добрий заробіток і з ним добробут і вигідне життя, різні практичні можливості, як транспорт, розваги (телевізор) і приємності, доступ до дешевої літератури з усіх ділянок людського знання - все те разом улегшує родинне виховання більше чим колись. А все таки - і це замітне сьогодні - вплив родини на виховання применшився, змалів і це є небезпечне явище. Небезпечне тим, що, або хтось інший може цю важливу частину виховання, що належала до родини, взяти в свої руки, або ця частина зовсім стане занедбаною і тим самим пропаде з катастрофічними наслідками для нового

покоління.

Причини для того є різні: більший вплив школи і довкілля (мама в кухні, батько при праці, і вчить або телевізор, або вуличне принагідне товариство), батьки при праці для більшого заробітку - діти в інших руках і під іншим впливом, батьки цілковито здають свою функцію вчителів комусь іншому, надіючись, що інші це зроблять, мовляв, на те є школа... Дуже поважною причиною занепаду родинного виховання є те, що в наші часи звертається головно увагу на наукове виховання, тобто набуття знання чи, як кажуть - інтелектуальну формацію, чи вивчення ремесла, а нехтується виховання чеснот, особовости, характеру, загально-людських вартостей і т. п. Ці речі завжди давала в першу чергу родина. Родинне виховання помітно занепало, або краще сказати, стратило свою давню силу і вплив. Через скріплений вплив школи й суспільства, через цілковитий наголос на навчанні-знанні (і то в першу чергу технічних наук), а менший на вихованні-формації, родина перестала бути школою багатьох справ, потрібних у пізнішому житті дитини. Занепад родинного виховання залишить погані наслідки і на особу дитини і на суспільство, якого вона має бути членом.

Ще одною поважною причиною занепаду родинного виховання є т. зв. "дух свободи".

Ніхто не дасть дитині до користування великого капіталу, бо вона розтратить його на дурниці й нісенітниці, не думавши... На жаль, свободу роздаємо щедро, не думаючи, що цю, кров'ю героїв людства политу цінність можуть уживати тільки дозрілі громадяни до того виховані і підготовані. Без труду можна сьогодні спостерегти, як в родині молодий юнак бунтується проти волі батьків і в ім'я свободи виходить із своїми правами, утруднюючи, або зовсім унеможливлюючи виховну працю родинної школи.

Щось в родині заникло й уступило перед тією "свободою". Нажаль, зникла в модерній родині на тлі індустріалізації родинна теплота, ніжність, чутливість, люб'язність. Родина стала немов звичайною спільнотою осіб, гуртом, що живе в однім домі, людей, що нечасто спільно перебувають, нечасто себе взаємно бачать, нечасто мають доволі часу самі для себе і свого співжиття, хоч працюють пильно, дбають, займаються кожний своїм ділом, але не лучать їх тісно духовні чинники в радісну, щасливу духовно, веселу, ніжну спільноту людей, тісно пов'язаних любов'ю і окремим сімейним теплом. Бракує тієї чутливости, якої дитина потребує, яку дає лиш родина і яка власне творить з родини цю успішну родинну школу.

Олег Гринів

МИТРОПОЛИТОВА ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД КОМУНІЗМОМ

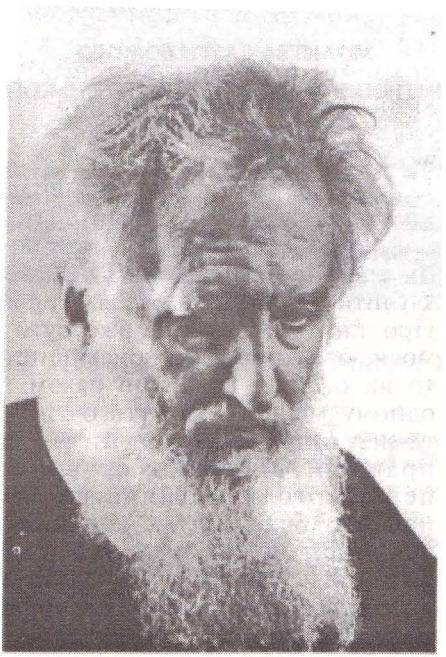

У Великій Україні більшовики протиставили християнському вихованню "диявольську систему деправації, деморалізації дитини від наймолодших літ"; ця політика "злучена з основою більшовизму - брехнею", позаяк під владою більшовиків опинилась просвіта, університети, література тощо. Така ж політика проводилась комуністами в Іспанії, про що пишуть її єпископи в пастирському посланні: "Знищено тисячі знаменитих архитворів мистецтва, що були відомі в цілому світі. Розграбовано і спалено архіви та зроблено неможливими історичні праці й правничі та суспільні досліди, сотки знаменитих образів подерто, розторощувано найцінніші різьби, чудові архітектури розбивано і нищено. В околицях, що підлягали комуністам, у кількох тижнях глупо знищено скарбниці мистецтва, особливішим способом релігійного, що їх збирали століттями... Багато бібліотек пропало, ніяка війна, ніяка інвазія варварів, ніяка суспільна революція не спричинила в Іспанії такої великої руїни. Треба признати, що ще ніколи в світі не був прикладений до діла руїни цілий державний апарат і організація, оперта на наукових основах". Отже, іспанські комуністи так само, як і їх однодумці в Україні знищували все, що служило духовному вихованню людей, особливо молоді, усвідомленню народом свого етнічного коріння і насаджували йому свою культуру і науку, що насправді немає нічого спільного з ними.

Митрополит Андрей аналізує різні методи боротьби більшовиків проти релігії. По-перше; вони намагаються підкреслювати свою толерантність щодо релігії. Так виглядає лише на перший погляд, бо "уряд старається завсіди одну церкву чи секту протиставити другій так, що може завсіди показати якусь церкву не тільки толеровану, а й протеговану". Такі права в Україні мала московська православна церква, після її повного переходу на позиції підтримки совєтської влади. Влада постійно підтримувала цю церкву, спільно з нею ліквідувала

Українську Греко-Католицьку Церкву. 18 червня 1945 року уповноважений Ради в справах Російської православної церкви при Раді народних комісарів УРСР П.Ходченко надіслав у відповідь на звернення "Ініціативної групи для возз'єднання греко-католицької церкви з православною" листа 625, що фактично мав директивний характер. Він писав, що "за вказівками Раднаркому УРСР... Ініціативна група по возз'єднанню Греко-Католицької Церкви з Руською Православною Церквою санкціонується у Вашому складі як єдиний тимчасовий церковно-адміністративний орган, якому надається право керувати в повному обсязі існуючими греко-католицькими парафіями в західних областях України і проводити возз'єднання з Руською Православною Церквою". "Ініціативній групі" надавалось право погоджувати всі питання про це "возз'єднання", цебто про фактичну ліквідацію Української Греко-Католицької Церкви, з органами державної влади.

По-друге, як і царська влада більшовики намагались не просто підпорядкувати церковні організації державній владі, а перетворити духовенство в агентів секретної служби. Конфесії, які противились таким спробам, оголошувались поза законом, їх духовенство і віруючі зазнавали жорстоких переслідувань. Так більшовицькі антихристи вчинили з українськими греко-католиками та їхніми священиками, котрі відмовлялись підпорядковуватись неканонічним ухвалам Львівського лжесобору про "возз'єднання" з Російською православною церквою.

По-третє, митрополит Андрей пише, що більшовики "хотіли християн до себе притягати, а боялися, що християни, пізнавши бодай у частині їхню науку і їхній спосіб поступування, будуть від них утікати як від найгіршої зарази. Хотіли рятуватися і видумали ось таку дивну і дійсно диявольську штуку. З Москви пішов приказ до всіх комуністів цілого світу: верховна московська влада приказує комуністам, що походять із християн, себто є похрещені, удавати якнайпобожніших і якнайкращих християн".

По-четверте, інколи комуністи намагаються використати християнську релігію в своїх інтересах, "засади комунізму злучити з принципами Євангелія". Про таку єдність не може бути й мови, бо "комуніст і християнин - то як огонь і вода, що разом на одному місці не можуть бути". У таких випадках комуністи, як правило, визнають слушність первісного християнства, яке начебто було відтак зневажено духовенством. Такі підступи можуть впливати на частину людей, особливо знедолених, у періоди соціальних криз.

Пастирське послання митрополита Андрея не обмежується суто релігійними проблемами. В ньому приділяється особлива увага викриттю потуг комуністичних лідерів створити так званий "народний" чи "людовий" фронт, щоб "успішніше дурити і в свої сіті втягати навіть людей, які щиро люблять Батьківщину. Як відомо, такі фронти почали виникати всередині 30-х років за вказівкою VII конгресу комуністичного інтернаціоналу, що проводив беззастережно політику більшовицької Москви. Формально причиною для їх організації була боротьба проти фашизму.

(Продовження в наступному номері).

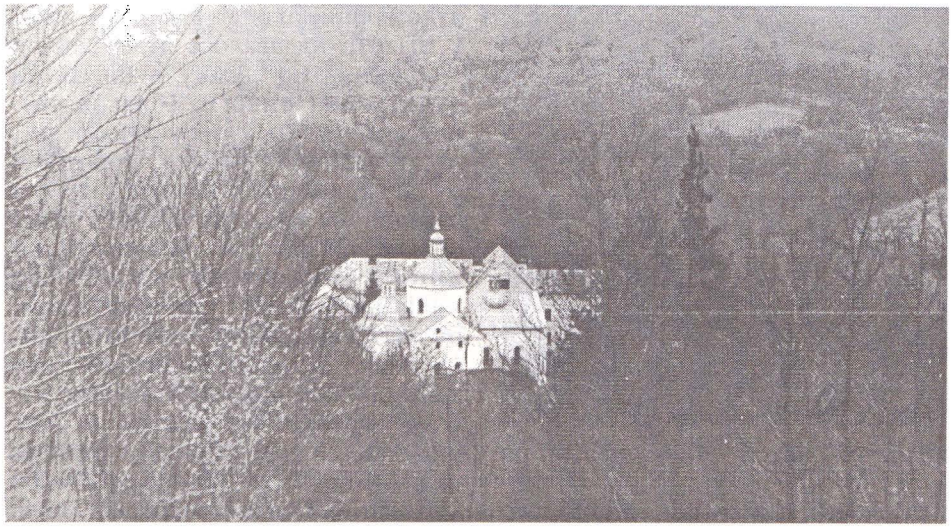

❐ *Почуття таємничості та сакральної недоторканості*

АРХІТЕКТУРА ВІЗАНТІЇ

А вночі вся святиня світилася феєричним світлом так, що її було видно ще здалека з моря. "Ступаючи до церкви на молитву, відчуваю, що вона не є твором зусиль чи думок людських, але витвором Божої могутності. Людська душа підноситься до неба, розуміючи, що тут Бог є дуже близько і насолоджується місцем свого перебування, котре сам собі вибрав" - такі враження із відвідин св. Софії записав один із сучасників.

Найцінніше, що вспадкувала візантійська архітектура від Ірану, це куполи. Від тоді вони стають невід'ємною часткою християнської архітектури Сходу. Одночасно був прийнятий центричний тип планів. Поступово у план візантійських святинь все більше і більше входить рівнораменний т.з. грецький хрест. Відтак повстає хрестовокупольний тип храмів, котрий і став традиційним не тільки у Візантії, а й усіх інших краях, котрі вспадкували від неї віру і обряд.

Але найбільш типовою рисою візантійських святинь є в першу чергу наявність численних циклів фрескових і мозаїкових зображень пророків, апостолів, мучеників, святих і т.д., а також ілюстрацій Євангелія і Старого Завіту. В артистичному рішенні, покладеному на християнську основу, вони несли в собі радше традицію геленістичну і повстали у двох відомих центрах формування синтези геленізму і християнства - в Антіохії і Александрії. Версії александрійській притаманний дух геленістичної естетики, а версія антіохійська більш драматична і реалістична. Всі мозаїки і фрески зберігали між собою установлений Церквою порядок. У верхній частині святилища переважно зображався

грізний Христос - Пантократор на небесно-голубому тлі в оточенні серафимів і херувимів (однак часто на Його місці зображалась Богородиця-Оранта з піднесеними догори руками. Прикладом може бути київська св. Софія). Нижче зображалась Богородиця-Оранта. Коло Неї два ангели і хори патріархів, пророків, святих, мучеників. В нижній частині святилища зображався Христос у момент роздачі св. Причастя апостолам. Решта храму віддавалась під розписи на теми Старого і Нового Завітів.

Іншою дуже важливою рисою візантійського християнства були релігійні зображення, мальовані на дошках, себто ікони, котрі своїм корінням теж сягають поганської традиції почитання зображень померлих предків. Християни сакралізували той звичай і достосували його до прослави правди віри про воплочення Божого Сина Господа Ісуса Христа. Також зображали на іконах апостолів і святих. Але найбільше прославилася через ікону Богородиця. Східне християнство відрізнялось від Західного великим культом Пресвятої Богородиці і почитанням Її чудотворних ікон. Саме чудотворним іконам і мощам святих у Візантії надавалось дуже велике значення. На думку візантійців чудотворна енергія (благодать), котра містилась у тих святих речах, поширювалась на всю Візантію і була гарантом її процвітання і захороною від лиха. Секрет такої великої кількості чудотворних ікон крився мабуть у тому, що малювання ікони було актом більш релігійним, ніж мистецьким. Церквою були встановлені строгі канони у зображенні Ісуса Христа, Богородиці і святих. Тож іконописець вже мало застановлявся над компонуванням зображення і віддавався більше молитві, котра постійно товаришувала йому у процесі малювання. Таким чином, ікона наче освячувалась молитвою і постом. Для розчинення темперної фарби, котрою переважно малювались ікони, іконописець застосовував свячену воду. Коли праця над іконою підходила до кінця, її посвячував єпископ. Але така ікона і тоді вважалась незавершеною. Далі її довершували малювати своїми молитвами вірні у церкві. Ознакою завершеності ікони була її чудотворність.

Бр. Левко Гірник

(Закінчення в наступному номері).

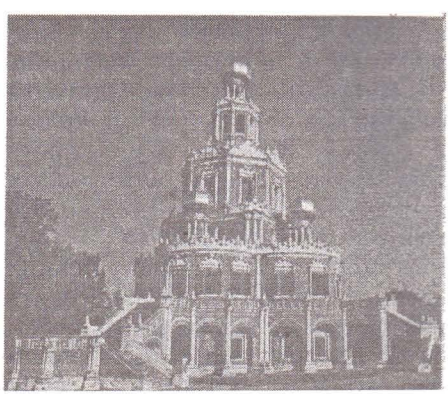

НЕНАВИСТЬ ДО ІНОЗЕМЦІВ – ЦЕ ДЛЯ НАС ЧУЖЕ

■ *Наш співрозмовник Йозиф Марія де Вольф, голова місійного згромадження Св. Кирила і Мефодія в Кьольні (Німеччина)*

Чому раптом в Німеччині благочинну організацію називають іменем Кирила і Мефодія двох слов'янських святих?

- Коли ми її засновували, нам була відома проблематика уніатської церкви і в першу чергу форми та методи латинізації, яка тут мала місце. Якщо ми хочемо допомагати Церкві на сході, то повинні визнавати своєрідність кожного народу й захищати його. Я переконаний, що то Бог вирішив так, що слов'янські народи прийняли християнство у формі Візантійсько-слов'янського обряду. Якщо ми латинізуємо ці народи, то тим самим ми руйнуємо Божий план, Божий замисел щодо цих народів. А святі Кирило і Мифодій були першими місіонерами, які визнавали своєрідність того народу, серед якого вони працювали. Самі вони були за походженням греками, але серед слов'ян хотіли бути слов'янами. Тому вони є для нас прикладом, і ми обрали їх своїми покровителями.

- Розкажіть докладніше про діяльність самої організації.

- Нашу організацію я заснував десять років тому, саме тоді, коли Уніатська Церква перебувала в підпіллі. І був фактично виключений контакт з іншими церквами на території теперішньої співдружності, а тоді колишнього Радянського Союзу. В той час нашою метою і завданням було друкування релігійної літератури, видавництво літератури, та пошук шляхів та методів для переправлення і поширення тієї літератури в Радянському Союзі. Вже від того часу, коли впав режим до часу перевороту та перелому, ми відсилали, звичайно приватними шляхами, бо інакше було не можливо, сотні тисяч книжок. Після перевороту перед нами відкрились зовсім інші перспективи, ми впевненні, що апостолят вервичок є дуже важливим засобом для відновлення єдності церкви. І тому нашою головною ціллю стало об'єднання церков. Найбільшими проблемами є ті проблеми, що ми християни, які розділилися, не знаємо або не розуміємо одні одних. Другою нашою метою є через інформацію, посередництвом інформації зруйнувати оту напруженість між церквами, забрати з дороги ті непорозуміння, які існують, звичайно, з визнанням властей і своєрідності кожної церкви. Перетягування віруючих з однієї церкви в іншу не є нашою метою. Бо належати до справжньої церкви це є Божа благодать і ми надіємося досягти її тільки за посередництвом молитви. У нас є два найважливіших полюси - інформація і молитва та жертва.

- Ми знаємо, що Німеччина на загал протестантська країна, але Баварія це католицький світ. Як відбувається співпраця, співжиття між ними, які є форми діалогу?

- Не можна сказати що

Німеччина є протестантською країною, в даний час там половина протестантів половина католиків, і останнім часом зростає католицька частина. Особливо після війни і після Другого Ватиканського Собору, на основі того воєнного досвіду, коли на одному фронті одночасно воювали разом протестанти і католики релігійна напруженість між протестантами і католиками дуже різко зменшилась. І ще одна проблема постала у післявоєнний час: цілі німецькі області які зараз належать до Польші, наприклад Сілезія, яка була католицькою областю, і всі ті люди мова тут йде майже про вісімнадцять мільйонів, були насильно переселені. Католиків з тої області переселили в протестантські райони, на північ Німеччини. Така ситуація яка була до війни, що були області які практично заселяли 100% протестантів, або 100% католиків, зараз немає. Зліквідовуються кордони між католицькими і протестантськими областями, і тут є велика небезпека особливо для католицької церкви, що вона втратить свою своєрідність.

- Вебер вважає, що на протестантській етиці, видобуваний Німецький капіталізм, який є зараз дуже потужній. З нього виросла і теорія соціально-ринкової економіки. Які він має перспективи?

- Я думаю що це менше зв'язано з протестантизмом. Просто ті всі промислові області перед війною випадково виявились у протестантських районах, так що винайдення корисних копалин, вугілля, шахти, сталеплавильні заводи, металургія і вся важка промисловість була побудована в тих районах, де були протестанти. Текстильна індустрія, наприклад, яка не зв'язана з тими корисними копалинами, зародилася і розвинулася в католицьких областях і там основні магнати цієї промисловості проживають. Ще важливо тут сказати, що католицькі роботодавці теж були зацікавлені в соціальному захисті своїх працівників, і допомагали їм. Вчення про соціальну етику, у протестантів і католиків зовсім різне. Протестантизм можна порівняти в деякій мірі з нашими автокефалістами. Вони орієнтуються і зв'язані з національною сферою, з національними питаннями. В той час, до Бісмарка, коли існувало багато князівств, і герцогств на території Німеччини, протестантські церкви були державними церквами в тих маленьких державах. Протестантизм то є таке поверхове поняття, яке далеке від реальності, тому що у протестантських церквах у Німеччині є сотки різних напрямів. Неможна навіть кальвіністів чи лютеранів розцінювати як якусь єдність. Вони мають загальний секретаріат, який ніби керує всіма церквами, але це зв'язано тільки з податками і організаційними питаннями, тому що в Німеччині існує церковний податок. Щоби був один податок для всієї церкви, створений той секретаріат, але він немає нічого спільного з вченням церкви. Це все пов'язано з тим, що євангелійська церква не має якогось спільного соціального вчення.

- А який це має відбиток на людях, громадянах Німеччини, на їх вірі, на їхньому ставленні до Бога, до ближнього?

- Це заскладні для мене питання, вони перевищують мій рівень, тому що я не є німцем, я тільки проживаю в Німеччині, я Фламандець по національності і

народився в країні, яка є 100% католицька, і проблеми протестантської церкви є для мене трохи чужими. Бо за тих 20 років, що я проживав у Німеччині, я займався більше економічними проблемами, не екуменічними. Тому що я мав раніше своє рекламне бюро. Я зв'язаний з церквою, працюю для церкви, і читаю про те, цікавлюся тими проблемами, але я не вникав у них, не знаю їх суті і не можу давати свою оцінку.

- А на вашій рідній землі, там де ви народилися, як ставляться до України?

- У нас у Фламандії є багато українців, особливо в тих місцях, де раніше були шахти, були, бо тепер фактично немає жодної, яка б працювала. А до війни там працювало багато українців, і під час війни цей контингент ще більше підсилився. Бельгія була захоплена Німеччиною і німці розцінювали бельгійську територію як свою власну. Вони туди перевозили українських робітників, яких вони везли до себе, вони також везли їх і до Бельгії. Було багато таких випадків, що наші українці, щоб уникнути відправки назад на Україну, реєстрували себе як поляки, і таким чином залишалися. Точного числа Українців, скільки є їх у Бельгії, я не знаю, але я знаю що є багато громадян українців, як уніатських так і автокефальних. В Бельгії тільки 10 млн. мешканців, а в Німеччині майже 30 млн. і у Бельгії зараз є більше уніатських і автокефальних громад разом, ніж у цілій Німеччині. В Бельгії було завжди щире і добре відношення до іноземців, ми були найліберальнішою країною щодо еміграції. Ненависть до іноземців - це для нас чуже.

Інтерв'ю взяла
Анжеліка Татомир

Паломнича церква в Баварії для прощі до Бичованого Спасителя. Вибудована в 1746-1754 рр. Домініком Цімерманом.

СТАНОВЛЕННЯ ДОРОГИ

Фоторепортаж Зеновія ЧОПОЙДАЛО

Церква Святої Покрови в Підгірцях

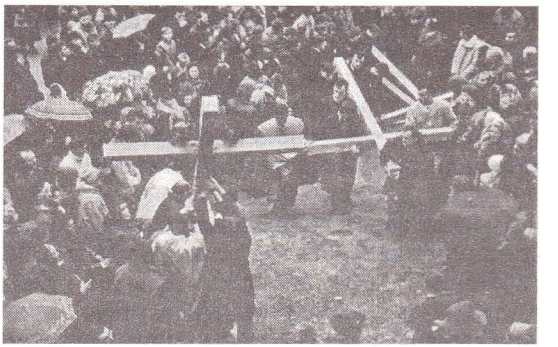

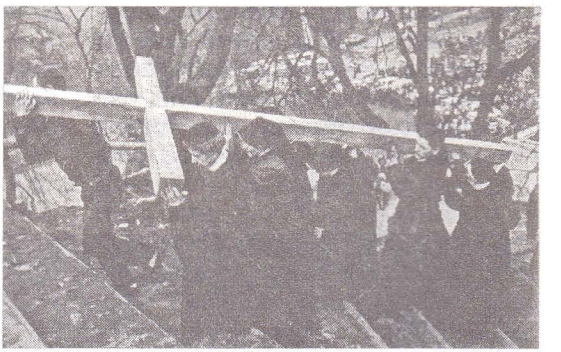

ХРЕСНОЇ В ПІДГІРЦЯХ

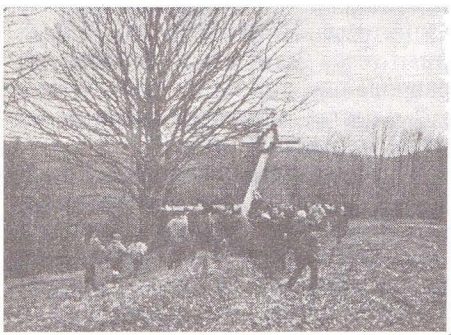

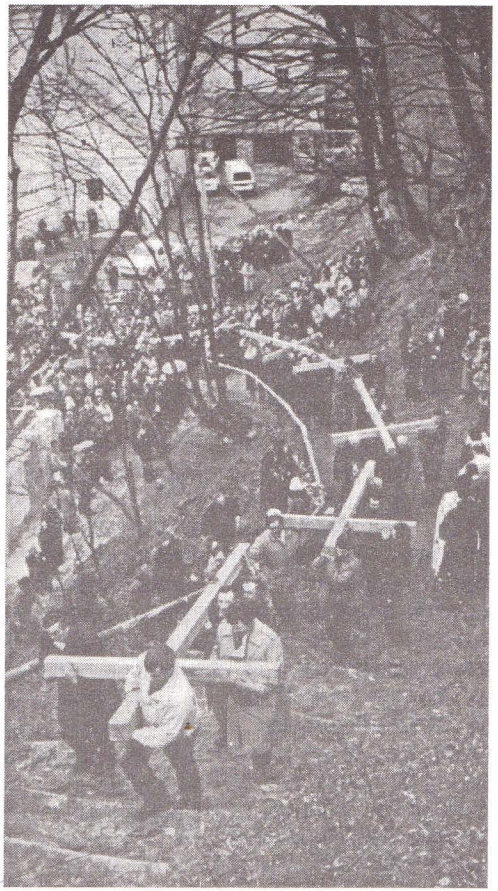

ЯК ТО ПОЛЯКИ ЛЮБИЛИ "ПОЛЬСЬКУ ВІРУ"?

Під сучасну пору найбільшим гріхом та єрессю греко-католиків - є те, що вони: "польська віра". Це чуємо повсякденно і повсюдно. Отож, ми, греко-католики биймося в груди та й товчім по них православним автокефальним каменем, щоб вже раз нам відхотілося заглядати в польський город...

Але коли щось до когось належить, то він повинен це любити та тим дорожити. Коли "польська віра", то найбільше її повинні шанувати та й про неї старатися з повною бдительністю поляки. Отож перегляньмо та пригадаймо, як то поляки дбали та цяцькалися з "польською" вірою. Згадаймо для пригадки отакий 1919 рік. Галерчики вигнали українську галицьку армію з Галичини, яка ще тоді повністю визнавала за нинішньою назвою "польську" віру і ні про православних, ні тим паче автокефальників навіть п'яним не снилося.

І що зробили з "польською вірою" брати поляки? Взяли та й розстріляли без суду композитора о.Нижанковського, позаарештовували греко-католицьких священиків, а самих Отців Василіян разом із новиками запроторили до концентраційного табору до польського католического гулагу в Домбю... Ось яка сердечна любов поляків до греко-католиків.

А потому була ще так звана Береза Картузька, предтеча Даханів і Воркут, тощо. Хто ж там сидів? Сиділи і каралися греко-католицькі священики і між ними навіть капелян в'язнів о. Кладочний, як про це він недавно розказав у своїх спогадах. От видите як то поляки давали університетський вишкіл греко-католикам, а в тім часі світ знав про польську православну церкву митрополита варшавського Діонізія з роду Караїма... Навіть по польському православні служили... Який парадокс: "польська віра" у концентраційний табір під палки поліцистів садистів, а істинна православна віра на свободі. Отаку то "мілость" показали поляки до "польської віри"...

Та й сьогодні ніде правди крити скільки то греко-католики мають в Польщі владик? Тільки одного, а православна, українська автентична віра, митрополита та кількох владик. Отому є люди, що схочуть вас переконувати що біле, то чорне, а чорне, то біле, так і сьогодні є між нашими земляками людці, чесні, віруючі по козацькій вірі, що хочуть навіть самих греко-католиків переконати, що вони "польська віра" хіба тим, що польські нагаї пороли хребти греко-католиків. Та вже Христос казав про тих, що мають очі та не бачать і вуха та ними не чують...

о. Василь Зінько, ЧСВВ

Польські власті і клір справді чекали від унії чогось зовсім іншого, ніж вона принесла. А поступатися своїми інтересами заради торжества римської політики ці "вірні католики" зовсім не збиралися. Ось що говорив у своєму виступі на Львівському соборі головний доповідач: "Більшість польської ієрархії бажала через унію відразу златинити народ. А коли побачила, що це іде повільно, нищила унію так само, як і православіє".

БУДЬТЕ ОДНО..., ЩОБ СВІТ ПОВІРИВ...

● *СЛОВО ДО НАШИХ БРАТІВ*

Наші Православні Брати!
Відколи наші країни Сходу звільнились від оков воюючого атеїзму у нас греко-католиків, яких було викреслено з списку існуючих, найбільшою молитвою було знайти спільну мову з вами, нашими братами по вірі, бо доки між нами буде тертя і непорозуміння, доти наше християнське життя буде мати дуже маленьку притягаючу силу. Це ясно випливає із слів Спасителя: "Будьте одно... щоб світ повірив, що Я прийшов від Отця... Отця Мого і Отця вашого, Бога Мого і Бога вашого". Чи є наш Бог Єдиним Богом для всіх? Чи може ми віримо в іншого Бога, як ви? Чи маємо ми право говорити: "Ви не ходіть до їх церков, не слухайте їхніх священиків, не принимайте їхніх тайн, бо в них не те Євангеліє, що в нас, у них не той Христос, що у нас, у них не та Церква, яку по собі заложив Христос?" А все ж скільки ми чули подібних слів, хоча і не в такому звучанні! Тож приходиться тепер спитати те саме слово, що його колись сказав пророк Ілля: "Чи є ваш Бог правдивим Богом Ізраіля!? Нащо вам хромати на оба коліна? Якщо Ваал є правдивим Богом, то йдіть за ним!" В нас вже чотири століття існує З'єднана Церква Сходу, яка фактично існувала все, бо з усієї історії хіба одне століття і то неповне можно назвати століттям повного відчуження української Церкви від Церкви Вселенської (15 століття) і якраз на цю Церкву всею силою вдаряли "ворота пекла", щоб її знищити, але не знищили, лиш виявили її переможну силу. То може ви хочете уважати своїм завданням продовжити роботу атеїстичних влад, які вже зреклись тої роботи? Або ви згодитесь бути сліпим знаряддям в їх руках? Нам дуже боляче, що ви ще пробуєте говорити про переслідування православних греко-католиками, що ніби-то греко-католицька віра була накинута народові насильно, і що ніби-то всі відібрані церкви і монастирі належать вам по праву, бо наші батьки чи прабатьки були православними. Такі питання не рішають насилля, арешти, погрози, або як тепер було часто чути побої

Наслідком втрачання моральних вартостей є брак суспільної свідомості. Звичайно процеси національного усвідомлення мають велике значення. Але саме поняття нації і національної приналежності не вистачає з християнської точки зору, щоб становити народ сильний і органічно з'єднаний. Треба ще принципу внутрішньої єдності - єдності в Христі, в якій не криється ані крихітка ненависті до ближнього.

Д-р Андрій Кравчук

перед церквами і проповіді такого змісту, що на нього не відважився б жодний атеїст. Ми знаємо, що з переміною атмосфери, вітри почали віяти в іншому напрямі, багато тайного стало явним і тому люди зранені і особисто, і нарушений їх спокій... Бо в життю так буває часто і замість того, щоб спиняти вітри, люди вчаться розпізнавати: звідки і куди вони віють. Тому скажім собі відкрито в очі, невже це, що тепер відбувається у світі, це не є воскресіння християнства, побіда християнських принципів всюди і у всьому? Невже ті народи, які дотепер лиш зброїлись і вели постійну пропаганду на самознищення, а тепер подали собі руки, щоб замість зброї виробляти спільно засоби прожиття, не керуються основним принципом християнства: "Що бажаєте, щоб вам люди робили, то робіть ви їм так само".

І в такий час, нам християнам, яким керуватись принципом? Що говорити тим, які уважають на наші слова, як на божі? Чи ми маємо право говорити, що християни не є християнами, що їх молитва - не молитва, що їх церкви і монастирі не є їх церквами і монастирями, бо вони у свій час відмовили послух атеїстичним властям, хоч є такі слова Св. Письма: "Кожна душа підчиняється вищим властям!" Однак треба не забувати і інших, важніших слів: "Треба Бога більше слухати, як чоловіка"... І "Хто відречеться Мене перед людьми, відречусь і Я його перед Моїм Отцем Небесним"

Дорогі брати, прийшов час вибиратись з тої пропасті, в яку нас зіпхнули ворожі християнству сили. Кожний з нас має свої труднощі і проблеми. Ворогові було б найлегше, якщо б ми між собою гризлись і ненавиділи одні одних. В цьому найбільший успіх сатанинських сил, що їм вдалось посіяти ворожнечу між християнами. Немає сумніву, що поділ Церкви 1054 року після Потопу є найбільшою катастрофою світу. Він став джерелом розбрату і ворожнечі між багатьма народами Сходу і Заходу і вже в декілька літ після великої спроби З'єднинення на Флорентійському Соборі 1439 року, показав, що роз'єднане християнство стане поталою найжорстокіших антихристиянських сил. Тепер варто згадати і "Звернення до Православної Церкви, написане отцем Товариства Ісуса, Іваном Гагаріним в 1858 році до царя і Святішого Синоду під заголовком: "Або Католицизм, або революція". Його слова стались пророчими: Якщо Росія не вимириться з Вселенською Церквою, впаде жертвою Революції, яка буде страшнішою від усього, що дотепер відоме в історії. І нам вже більше не треба випробувати долю. Мати Божа через признані Церквою об'явила найточніше, що буде страшна війна, після неї настане навернення Росії, а відтак, якщо не буде повного навернення і знову запанує ненависть, настане ще страшніша війна, яка приведе до такої руїни, яку ще світ не бачив. Напімнення в Югославії, нажаль не почуті, збулись повністю. Тепер черга за нами, християнами, громадянами тої Країни, яку без перебільшення можна назвати апокаліптичним Вавилоном, бо звідти розлилось по світі найбільше зла, ненависті до того, що називається Божим, це в тім Вавилоні сиділи ті, які свої імена "ставили вище від всякого Божества" і "напоювали усіх вином перелюбства"... Отже звідти, де був

"престол сатани", а під ним множество забитих за віру, повинно вийти глибоке зізнання: "Це за наші гріхи, Господи! Це за роздор Церкви, який ми терпіли, а далі поширювали його на інших? Це за богохульства, що ми віддавали Божу честь тому, хто її не заслужив, це за нашу брехню, що ми називали Церквою те, що не є Церквою, це за нашу нелюбов до своїх братів, яких гонили і переслідували, а ми як той ще ненавернений Савло "соізволяли їх убійствам".

Хоч тепер вже Господи зішли нам прозріння і ласку щирого покаяння!

"На Тебе надіємось, Господи, хай не застидаємось повіки!"

Ваші брати в Господі.

З літописів знаємо, що іще задовго перед офіційним прийняттям християнства, в Києві було багато християн і були дерев'яні церкви. За князя Ігоря, в 940-х роках, русичі-християни присягали в дерев'яній церкві св. Іллі, на Подолі, в Києві. Вони заіснували в часи, коли християнство було ще цілісне і нерозділене. У 988 р., коли Володимир прийняв християнство, офіційного розриву між Візантією і Римом ще не відбулося. І хоч відносини між ними були дуже напружені, але обидві епархії себе взаємно визнавали, розрив стався через півстоліття у 1054-році. Тому віру, прийняту Володимиром Великим, немає підстав вважати виключно православною, бо і самого розподілу на "православ'я" та "католицизм" ще не існувало. З цієї причини ми мусимо перестати нині ототожнювати ту чи іншу церкву чи обряд з національністю: ми всі - українці-християни. Врешті, треба зрозуміти, що різного роду невіруючі спекулянти від спекуляції політичної перейшли до спекуляції на матеріальних інстинктах мас і, щонайгірше, до спекуляції на їхніх релігійних почуттях. В умовах нашої релігійної різноманітності це шлях до розбрату.

Тому треба вивчати і берегти знання людей, знання, закодоване на стінах храмів і в піснях, в легендах і старих манускриптах, в традиціях землеробства і релігійних обрядах, в усьому, що було життям нації споконвіку.

І може тоді до нас прийде зрозуміння, що утверджувати свою волю до життя, свою істину, є можливим не через заперечення іншої людини з її, відмінною від нашої істиною, а тільки через любов до тої людини і пошану до її істини.

УВАГА! - "Ми - свідки Єгови!"

Зустрічають вас на вулиці молоді люди, і зразу видиться, що вони зацікавлені вашою особою, а може, зокрема, вашою душею.

"Ми - свідки Єгови!" - урочисто освідчаються. Гаразд! Один перехожий ставить їм коротке питання: - У вас Христос це архангел Михаїл на землі??? - У нас, християн, це Син Божий - відповідає перехожий симпатичним пропагаторам свідків. - Коли ж у Вас Христос Син Божий, то можете мене зоставити, бо ж здавна вірю в Ісуса Христа - Сина Божого... Коли і ви приймаєте Христа за Сина Божого, то гаразд, не трудіться намарне і не робіть двічі роботи, що вже давно в мене зроблена...

Але ото стається, що приходять оті свідки на квартиру. Що ж з ними робити? Починати розмову, чи як? - Коли вдома сама пані чи діти, то гарно перепросити і мовити: Чоловіка чи мужа і тата вдома немає... Виховані люди вибачаться та й підуть собі далі у Божу путь. Бо і християнського священика, коли нема мужа вдома, то невигідно приймати. Навіть не раз і своїх рідних, близьких. Були потому романси і швагер став батьком дитини в чужій хаті...

Та ще може трапитися обставина, що є і сам господар дому в хаті. Що ж тоді робити? Запрошувати гостей Єгови і їм широко розкривати двері? Краще їм сказати коротко і ясно: Ми ж іншої віри - християнської і якщо потребуємо того, що нам до віри бракує, то маємо своїх священослужителів, яких ми й на те утримуємо...

Словом, релігійну роботу треба вести по культурному та людяному. От сам Христос, коли то вигнав з біснуватих злих духів і вони просилися ввійти у свині, вибачте, коли ж його просили гаразинці відійти з їх околиць, то без слова відійшов, і зовсім слушно. Віра це не насилля. Купці чи цигани можуть собі дозволити на влізливість, але апостоли віри, на це не можуть зважитись.

Тому і "свідкам" і другим, які пхаються до спілкування на вулиці чи заходять на квартири, це варта пригадати і тоді ми покажемося чемними та людяними і їм поможемо трошки застановитися, щоб зі своїм уставом до чужого монастиря не забігали. Люди повинні завжди поводитися, як особи культурні та згідливі. Більше чемності, то і більше людяності і мира, а коли хтось хоче щось насильно переперти, то хоча б це був найбільш автентичний християнин і ще до того католик, то його поведінка буде наганна і проти нього буде сам Христос, якого претендує проповідувати. Гадаю, що мудрій голові досить!?

Володар Буженко

■ ***Всі, що нападали на Церкву від віків, розвіялись як морська піна. А вона, наче незламна скеля, перебуває в тій же вірі і в тім же ісповіданні.***

Теодор Студит

ЗАГАЛЬНЕ НАМІРЕННЯ

ЧИНИТИ ПРАВДУ, ПОКАЗАТИ МИЛІСТЬ ТА СПІВЧУТТЯ

1. Чому звемо священика Божою людиною? - З багатьох титулів, як от: а) своїм покликанням священик належить Богові. Сам Христос пригадав апостолам, як читаємо в євангелії, не ви мене, але я вас вибрав! Кого Бог кличе до певного завдання, той приналежить до Господа. Тому слушно з рації Божого звання ми можемо титулувати ієреїв - Божими людьми.

б) Теж з рації завдань священика. Він покликаний творити Божі діла. Має навчати про Бога, правити Божественну Службу та й в імені Божім прощати гріхи і виконувати інші чинності, які прямують до Бога. Отож не лише приналежністю до Бога, але й виконуванням Божих справ можемо спокійно звати отців - Божими людьми.

в) Найголовніше що робить священика Божою людиною, то старання його про освячення самого себе. Кажуть богослови, що єпископ вже має бути святий, а священик повинен змагати до правдивости. Точніше робити все, щоб втриматися і розростити Божу ласку в душі та й інші харизми і дари Святого Духа.

2. Священик своїм післанництвом є покликаний з людей і для людей. От Бог покликав в пустині Мойсея. Навіщо ж? Щоб вивів ізраїльтян з єгипетської каторги. Подібно кожен священик має обов'язок виводити людей з неволі диявола та пристрастей і полону духа світу.

Підкреслює намірення що усіх людей. У наших часах чимало церковників зачумлені теологією визволення чи краще мавпуванням ярого марксизму проповідують першенство в Церкві бідних. Ні, священик і для багатих. До маленького Ісуса прийшли з привітом ангели, пастушки і багаті інтелектуали зорезнавців - три мудреці. Так і сьогодні має бути.

Непорядний це слуга Божий, що тільки займається убогою клясою чи ще тою середньою, а цілковито занедбує потрудитися і над багатшими купцями та промисловцями і інтелектуалами та й людьми науки і політичного життя.

Є моменти, що священик навіть не сміє питати за віровизнання. Щоб чинити діла милосердя, то треба, як і Христос, священикові - другому Христові, не зважати на обличчя людей, а чинити правду та показати милість і співчуття. Погано воно було б коли нині священик та левіт безсердечно покинули на дорозі побитого свого вірника:. Ні, він має бути добрим самарянином і навіть чужого і вірою і расою примилувати та змилосердитися!

о. В. Зінько, ЧСВВ.

■ *Нема на світі речі, за котру варто було б сердитись.*

БАЧИТИ ГОСПОДА ПЕРЕД СОБОЮ

"Будьте досконалі, як досконалий Отець ваш небесний" - сказав Господь усім без винятку. Хто й коли казав, що це виключний обов'язок духовенства й ченців?

Як можемо в сімейному стані виконати це покликання? Наша досконалість полягає в досконалому веденні життя на місці, на становищі та в ступені, що їх нам визначив Бог. Чинити свій дрібний, кожнохвилинний обов'язок, робити, що до нас належить і вкладати у свою роботу себе самих! Сумлінно виконувати свої буденні завдання. Ця праця - скромна, сіра й незначна - це молитва, вилита в дію.

Молитва - перша справа в морально-релігійному житті. Звичайно, в подружньому житті ми не можемо так багато молитися, як духовні особи, але не в цьому суть молитви. Можна працювати, а в серці бути з Богом. На язиці нехай буде молитва, в розумі - бачити Господа перед собою, в серці ж - спрага Бога чи спілкування з Господом. Руки працюють, а серце молиться - ось і неустанна молитва. Щоб мати більшу можливість молитися усно, ми повинні впорядкувати свій день. Намагаймось укласти собі час так, щоб кожного дня декілька хвилин провести в благословенній самоті,

що така потрібна для розвитку внутрішнього життя.

Ми повинні в усьому шукати Божу Волю. "Пожива моя - чинити волю Його" - це молитва доброго християнина. Радість і спокій - певні та багаті плоди довірливого покладання на Його Волю.

Нашим законом нехай стане - міряти дозволене тією дією, яку воно викликає в душі. Що надихає, те дозволяймо собі, а що спричиняє розлад, того не дозволяймо собі під ніяким виглядом. Хто, знаходячись у здоровому глузді, простягає руку до склянки, в якій, як йому відомо, знаходиться яд?

Не промовляти гнівливого слова - це велика досконалість. В основі цього лежить відсутність дратівливості серця, а вона, як іскра, гаситься відданням себе на Волю Божу, при свідомості, що неприємності Бог допускає для випробування і щоб показати нам, наскільки міцний наш добрий внутрішній напрям...

Прямо судячи, нема на світі речі, за котру варто було б сердитись. Що дорожче від душі та її спокою? А нарікання відбирає цей спокій. Візьмім до уваги й те, що здоров'я залежить не тільки від їжі, а найбільше від спокою душі. Життя в Бозі миром наповняє серце, а тому і в тілі тримає все в здоровому стані.

Якщо тобі приходить охота розсердитись, подумай, - хто тобі її підсуває... і з легкістю побореш її.

Діла не головне в житті; головне - настрій серця, звернений до Бога.

Стійке втихомирення думок - це дар Божий, але і дар цей не дається без власної посиленої праці. І одною своєю працею ми нічого не досягаємо, - і Бог нічого нам не дасть, якщо не попрацюємо в поті чола. Не дозволяймо думкам блукати, тоді завжди будемо зосереджені, буде тоді в нас спокій, будемо знати що й коли маємо робити.

Виправляймо наші вади. По трохи кожного дня. Це наше постійне завдання. Невірно, якщо б хтось став думати, що спілкування з Богом є останньою метою людини і людина осягає його наприкінці всіх праць своїх. Ні, воно повинно бути постійним, безперервним станом людини, так що коли нема спілкування з Богом, як тільки воно не відчувається, людина повинна зізнатись, що стоїть поза своєю метою і своїм призначенням.

Без Бога серце ніколи не буває сите, завжди нудьгує, завжди терзається.

Любов Стефанишин

■ ***Не промовляти гнівливого слова - це велика досконалість.***

■ ***Стійке втихомирення думок - це дар Божий, але він не дається без власної посиленої праці.***

■ ***Підкорити своїх противників під свою силу - це дійсний заклик сильної людини і володаря. Але бути добрим і лагідним для тих, що впали, - це знаменна риса Того, що всіх людей перевищує величчю духа - Христа.***

ШАБЛІ В ЛЮБОВІ ДО БЛИЖНІХ

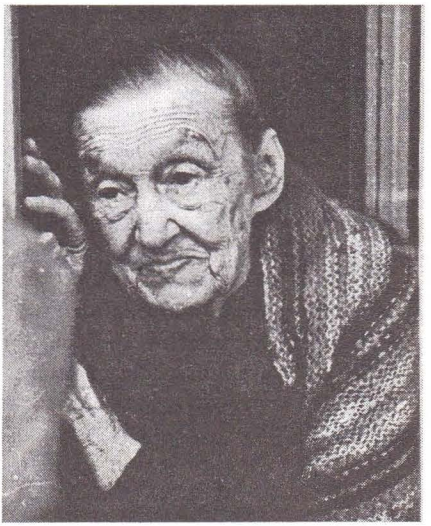

Часто говоримо і чуємо про любов ближнього. Це ж одна з головних заповідей християнства. На цій і на повній любові до Бога понад усе стоїть увесь закон.

Це все гаразд. Але на практиці нераз діється щось впрост неймовірного. Хоч любов повинна починатися від найближчих, так мовмо, з рідної хати, то вона перед усім тут починає загнивати та нидіти.

Запитаймося: від кого то дитина отримує перші засади віри і християнської моралі? Та вдома, бо мати-батько перші зі самої природи можуть і зобов'язані навчити перших начал християнського вчення своїх нащадків. І загально це роблять, бодай у наших християнських родинах і це давніше робили, хоч як важко приходилося їм це виконувати. Робили, бо боялися Бога і слухали Церкви та й старалися про майбутнє щастя-долю своїх любих діточок...

І врешті що вийшло? Вийшов справжній й нечуваний парадокс та навиверти! От вдома старенький батько чи мати і їм немає місця в хаті, яку вони збудували чи набули і в ній провели довгі роки свого подружнього життя. Хто ж то їх випрошує чи викидає зі свого кутка? Може вернулися часи висилок на Сибір чи на Казахстан, а може на Україні повторюється акція "Вісла". Ні, цілком не теє. А власні діти: сини й дочки випрошують безпардонно своїх батьків геть. І запроторюють в громадські захисти та старечі доми.

Це роблять без жодного докору сумління. Аби тільки спекатися старшої особи і вислати геть за очі. Навіщо буде заважати в хаті. Ось донька випроваджує до старечого дому власну матір. Мати заливається ревними сльозами. Дочка потішає маму, що і там є люди, сама ж не буде. А внуки рівно ж потішають бабусю: "Так, так, бабусю, ми пришлемо до вас маму, не плачте..."

Хто вчився катехизму і

пам'ятає десять Божих заповідей, то той повинен виразно усвідомити собі, що першою по заповідях, які до Бога самого відносяться, це ота четверта, перша щодо самих себе і до ближніх: шануй батька і матір твою, то буде тобі добре і довго житимеш на землі. Як може така виганячка з хати батьків сумлінно зберігати всі інші заповіді: не чужолож, не кради, не говори неправди і так далі, коли першої між ними не береже і не заховує!?

Оті всі, що так з легкої руки хочуть позбутися з хати своїх родичів, хай трошки застановляться і подумають, що буде завтра. Що станеться, як вони доживуть, (чи ще доживуть?,) віку, який має нині тато чи мама, і що тоді їхні пещені діти чи й внуки з ними зроблять? А вони самі їм показали дорогу: віддадуть - до притулку!

Володар Буженко

НА ЗАХИСТ ЛЕЛЕКИ

З незапам'ятних часів, від коли з'являлось якесь поселення, село чи місто, відразу за людиною прилітали лелеки, звивали свої гнізда на хатах чи господарських будівлях. Подібно як кожній людині дорога батьківщина, свій народ, ще більше село, хата в якій прийшла на світ. Куди б доля не завела людину, а рідний край, де народилася, де проходили дитячі роки, ніколи забути не зможе, якщо не повертаються до дому, то часто стараються приїздити, відвідувати. Як то мило ходити стежками, колись топтаними малими ногами.

І в птахів є батьківщина не менш дорога ніж в людини. Бо для них нема кордонів, нема перепон, політичних чи інших які має людина. Птахи вільніші від людини, для них світ більш відкритий, мають більше вибору. Але все таки, вони зв'язані своїм гніздом в якім вивелись, з якого походить їх рід.

Змінюється світ, змінюються села, міняються люди. Міняються і обставини, що впливають на птахів, і ті все частіше не мають можливості звити гніздо. Руйнуються зі старими будовами їхні гнізда. А нових не легко пристосувати до сучасних умов, людина не йде на зустріч птахам. Бачимо лелечі гнізда на електричних стовпах. Лелека плаче над своєю батьківщиною, з якої людський егоїзм і інші екологічні порушення навколишнього середовища, спричинені людиною, попросту його виганяють. Пам'ятаймо, що лелека не в'є гнізд поза селом, десь у лісі. Тільки в'є гніздо і то на подвір'ї якогось господаря. Тому, щоб зберегти цього гарного птаха, який є немов символом здорового народу, злагоди і миру, не дати щоб він був записаний в "Червону Книгу", бо за ним туди буде змушена вписатись людина, прийдімо йому з допомогою!

Звертаємося до дітей Апостольства Молитви з таким проханням - порахувати кількість:

1. Лелечих гнізд у вашому селі тепер, та скільки і де були колись.
2. Гнізд заселених птицями.
3. Гнізд порожніх.
4. Гнізд на будинках.
5. Гнізд на деревах.
6. Гнізд на електричних стовпах, чи інших місцях.
7. Скільки виведеться молодих пташенят (але, щоб при цьому не завдати шкоди птицям).
8. Пошукати і підготовити за літо місця для нових гнізд (Обов'язково на подвір'ї якогось господаря, який дасть на це згоду).
9. Завести собі книгу обліку лелек.
10. Подати відповідні дані до нашої церкви.

Апостольство Молитви міста Жовкви - Церква Серця Христового.

ЗАГУБЛЕНІ В СНІГАХ

■ *Спогади нині вже покійного о. Янтуха Ігнатія Теофора, чину св. Василія Великого, василіянина Крехівського монастиря.*

НІМЕЦЬКИЙ ЖАРТ

Важне і страшне пережили люди і я на початку другої світової війни. А ще страшніше було як закінчувалась війна.

Скільки пролито крові від першого пострілу, скільки жертв - мільйони людей - воєнних і цивільних, скільки знищено міст і сіл, скільки вбито євреїв і людей інших націй німецьким фашизмом. Скільки загинуло людей ні в чому не винних в більшовицьких та німецьких таборах. Про це лише Господь Бог знає.

Німецькі війська, коли відступали планово з земель України, залишали їй свої варварські вчинки.

Як напочатку війни, так і наприкінці її я працював, служив Богові і людям в Кристинопільському монастирі Сокальського району. Мене особисто мучили ті пригноблення через страшні наслідки гноблення народу. Ріка Буг знову розмежовувала дві ворожі сили. На лівому березі річки відступаючі німці, а по-правому, біля Горохова - і радянська армія. Був це грізний 1944-ий рік. Внаслідок тяжкої недуги післав мене о. Ковалик, тодішній ігумен до Сокаля на медицинську перевірку. Було тимчасове воєнне затишшя. Від поїзда до лікарні треба було йти цілих два кілометри. По дорозі зустрічає мене німецький офіцер - "оберст". Він повірив моїм словам, коли я сказав по-німецьки, що я монах василіянин, свя-щеник з Кри-стинополя. Дуже дивувався, що я такий молодий, а вже священик. Я був в монашій василіянській рясі - так званому габіті. Ідучи зі мною, він, на моє велике здивування, починав проклинати Гітлера і фашизм. То міг бути підступ, - подумав я, провокація. А він, неначе здогадався, і сказав: "Не бійтеся мене, будьте відкриті і щирі". І так ми йдемо, а зустрічні німці б'ють нам "дах" - віддають честь. "Гріс Гот". "Гайль Гітлер". ("Слава Богу". "Хай живе Гітлер"). Я зробився аж занадто щирий, критикуючи німців ще від першої світової війни, аж до кінця другої. Найбільша їх помилка - це знищення Закарпатської України, ліквідація уряду Стецька, а тим самим не признання державності України. Німецький полковник уважно слухав і притакував. Він навіть не розгнівався, хоча я критикував його народ. Так ми говорили ідучи аж до самої лікарні 2 км.

У лікарні я пробув 5 днів. Десь вже недалеко гуділи гармати, фронт приближався, та німці не відступали. З лікарні мене виписали і я далі лікувався в монастирі.

Минуло декілька днів. І ось о.Ігумен викликає мене до канцелярії. Викликають мене німці. Я йду сміло і відважно, думаючи, що мене знайомий німець викликає. І насправді, за столом він сидить, а о. Ігумен стоїть при дверях. Я весело поздоровив німця "Гутен Таг", та він на мене строго подивився і голосно закричав: "Гутен Таг" (Добрий день). Я аж налякався, чуть не присів. А далі послідували

страшні слова: "Я вас арештую!" "Чому, за що? - питаю я". "Ви знаєте чому? Вас чекає смерть, - розстріл. За ту розмову, яку ви провадили". Я розхвилювався і чуть не впав, та схопився в останню мить за край стола. А тут, позаду мене о. ігумен ні з того, ні з сього розреготався. Страшна сцена. Німець хапає мене за руки. Може за пару хвилин мене чекає смерть без суду, а о. ігумен так мене пожалів, аж збожеволів, - подумав я. Бо як інакше пояснити той сміх. Коли б не Господь Бог, до якого я звернувся в ту страшну, критичну хвилину, то не знати, що могло б статися далі. Але Ісус Христос прийшов мені на поміч, не залишив мене. Мені в ці трагічні хвилини не було шкода так себе, як о. ігумена.

...Та тут наступає друга сценка. Розв'язка. Німець ні з того, ні з сього обнімає мене, цілує і говорить: "Перепрошую, я пожартував, це "шутка", - каже, - на пропозицію отця настоятеля, а я ж думав, що він збожеволів. Нічого собі німецька "шутка" - жарт. Ігумен тішився, що йому вдався такий страшний жарт, під час якого я чуть не стратив мову.

Після цього всього наступила довірлива розмова, довга між німцем і мною. Ми говорили щиро, по душі, один на один. Він - протестант, а я - католик. Видно було по його розмові, що він глибоко віруючий офіцер, щирий співрозмовник. Хоч ми були різних націй і віровизнань, та відчувалось, що між нами був Христос і Його любов. Останні слова нашої розмови були такі: "Якщо Господь Бог дозволить мені залишитися живим до кінця війни, то я обов'язково вам напишу листа..."

Отець Ігнатій Янтух в Крехівському монастирі (в першому ряді третій зліва)

48 років минуло з того часу, але жодного листа від цього доброго німецького офіцера я не одержав.

В околицях Кристинополя були запеклі бої, міг він там навіть згинути.

Так от горе, біда, нещастя, війна зближує людину до людини - до Бога. А коли людині добре, то не хоче і знати свого Творця. Забуває про Всевишнього. Нехай так не буде.

СЛОВО МИТРОПОЛИТА:

Воскресення Твоє, Христе Спасе, славлять Ангели на небесах, а нам на землі дай ласку чистим серцем Тебе величати і славити.

Ми покланялися хресту Твоєму, Христе, й мукам, сьогодні святе Воскресення Твоє славимо. Прийдіть усі вірні в усіх наших містах і селах і ті, що їм заказано гонителями бувати в церкві, всі без виїмку поклонімся Святому Христовому Воскресенню. Се Ним стала радість всьому світові, в Ньому й надія нашого воскресення. Воскресення з гріхів і воскресення тіл у вічності. Христос наш Спаситель і Вождь потерпів розп'яття, смертю поконав смерть.

МОЛИТВА НА ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ

Воскресення день просвічує нас, вірних дітей Твоїх, Христе Спасителю! Це день Пасхи, Твоєї Пасхи, Ісусе! Як у Старому Завіті пасха була переходом з єгипетської неволі до Обіцяної Землі, так Твоя Пасха, Христе Спасителю, перепроваджує нас від смерти до життя, із землі в небеса. Бо смертю для чоловіка є гріх і пристрасть і життя поза Божим законом. Та Ти з цього життя, а радше з цеї смерти випровадив нас Своєю благодаттю, наукою, життям, смертю та Своїм Воскресенням. Тому в пасхальному часі співаємо подібну пісню, пісню перемоги - "Христос воскресе із мертвих". І цею побідою тішимося, бо Ти нас нею вирятував і вічно рятуєш від тої смерти. Очищуєш почування, даєш вірою бачити Тебе, осяяного неприступним світлом воскресення. З Твого воскресення небеса веселяться й земля радіє і празнує весь світ видимий і невидимий, бо "Христос воскрес - веселість вічна. Нині все наповнилося світлом, небо й земля й ад і святкує всяке сотворіння Воскресення Христове, що в ньому знаходимо утвердження. Вчора ми з Тобою зійшли в гріб, сьогодні встаємо з Тобою воскреслими. Вчора ми були прибиті до хреста покаяння, Ти Сам, Христе Спасителю, прославиш нас у Своїому Царстві". Амінь.

● *ЛЕГЕНДИ ПРО ХРИСТА*

ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ЖАЙВОРОНКИ

Було, цілісінький день сидів Ісусик вдома. То вистругував з дерева зірки, то майстрував щось, а часом сидів при вікні та дивився в небо, або перед себе довго, довго своїми прегарними, сумними та задуманими оченятами.

Матінка Божа просила Його тоді, щоби вийшов дихнути свіжим повітрям, бо в хаті тісно та душно. Також старенький Йосиф заохочував малого Ісуса, щоби пішов на двір і побігав собі досхочу та побавився з хлопчиками.

Раз якось зібралися діти на майдані побіч Йосифової хати та почали бавитися. Був між ними й Ісус. Ісус і Петрусь, син крамаря Іллі, були однолітки. Від них рік старший був Павлусь, син Бондаря Матея; тільки Івась, син теслі Марка, і син ткача Михась, були три роки старші від Ісуса і Петруся.

Хлоп'ята розгулялися і почали кидати в гору камінчиками. Найвище з усіх кидав Михась, менші, не маючи стільки сили й зручності, кидали замість в гору, в бік і їх камінчики падали недалеко.

Маленький Ісус розохотився і враз заявив хлоп'ятам:

- Дивіться! Тепер я кину камінцем!

Михась і Івась засміялися, а Михась і набундючився:

- Чекай! Вперід я кину, а тоді вже ти. Побачимо, як полетить твій камінчик.

І розмахнувшися, кинув вгору свій камінець, що за хвилину впав на дах Йосифової хати...

Потім кинув камінчиком Ісусик.

Полетів той камінець дивно високо. Хлопці задерли голови вгору й не могли діждатися, коли він впаде.

А він не впав. Коли вже був дуже високо, замінився в малу, сіру пташину, що, підбиваючися щораз вище, почала чудово співати.

А маленький Ісус, якому з утіхи аж оченята загорілися, підносив камінець за камінцем і кидав вгору, а там вони діставали крильцята і не вертали на землю. І що Ісусик кинув камінець, то під білими хмарами з'являвся новий Божий, підхмарий співак.

І так з'явилися на світі жайворонки, що весною, при праці хлібороба, приспівують йому, нагадуючи про Великого Творця.

ЖУРНАЛ "СВІТЛО" - У КОЖНУ ХРИСТИЯНСЬКУ СІМ'Ю

"СВІТЛО" - широко й об'єктивно висвітлює життя українських греко-католиків. Тому читач цього місячника завжди буде добре ознайомлений з перебігом церковних подій в Північній чи Південній Америках, Європі, Австралії, в Україні.

"СВІТЛО" - це вдумлива мандрівка сторінками Святого Письма і душевна бесіда з Божими Слугами.

"СВІТЛО" - це сторінки української та всесвітньої історії і можливість постійного спілкування з братами і сестрами всіх континентів.

Видають місячник ОО, Василіяни, в Канаді.

Поштовий індекс 30526
Журнал "СВІТЛО" можна передплатити в поштових відділеннях м. Львова, Львівської та Тернопільської області.